

ŠKOLARINE U SUSTAVU VISOKOG OBRAZOVANJA SAŽETAK STUDIJE

1. Pri odlučivanju o povećanju školarina treba voditi računa o sljedećim argumentima:

- a) Školarine su već sada visoke u usporedbi sa drugim europskim zemljama. Za preddiplomski sveučilišni studij iznose između €750 i €1250, dok je europski prosjek prema podacima ESIB-a od €500 do €1000.
- b) Usporedna analiza obrazovne strukture roditelja studenata i obrazovne strukture populacije roditeljske dobi (40-69 godina starosti) može nam poslužiti kao indikator koliko je sustav 'elitistički' odnosno pogoduje li sustav visokog obrazovanja reprodukciji postojećih obrazovnih i socijalnih nejednakosti. Brojna empirijska istraživanja u Europi pokazuju kako društveno porijeklo djeteta uvelike određuje hoće li ono studirati. Prema dobivenim podacima, 40,4% roditelja ispitanih studenata ima višu ili visokoškolsku diplomu, dok je analogni udio u roditeljskoj populaciji tek 14,3%. Potvrdu ovako izraženih disproporcija nalazimo na suprotnom kraju obrazovne strukture. Naime, tek 5,5% roditelja anketiranih studenata ima nezavršenu osnovnu ili samo osnovnu školu, dok istodobno u roditeljskoj populaciji na ovu kategoriju otpada 42% stanovništva. Dobivene razlike mogu ukazivati na visoku stopu socijalne reprodukcije u pogledu obrazovne strukture, odnosno na mogućnost da obrazovanje, umjesto kao sredstvo socijalne promocije, djeluje kao svojevrsni filter koji ne propušta one koji su bliži donjem dijelu socijalne ljestvice (vidi tablicu).

Školska sprema	Roditelja studenata*	Roditeljske populacije u RH prema cenzusu 2001.
Nezavršena osnovna škola i osnovna škola	5,5 %	42%
Završena srednja strukovna škola ili gimnazija	54,1 %	43,1%
Stručni ili sveučilišni studij, magisterij i doktorat	40,4 %	14,3%

* Izvor: IDIZ 2006

- c) Javni sustav visokog obrazovanja kao glavni cilj ima ponuditi kvalitetno i pristupačno visoko obrazovanje. Ukoliko pod tim uvjetima ne može apsorbirati svu studentsku potražnju za visokim obrazovanjem, dio te potražnje se može zadovoljiti na tržištu kroz privatne visoke škole (koje su slobodne određivati cijene po tržišnim principima).

2. Argument da će studenti koji plaćaju studij nužno brže studirati treba promisliti u svjetlu sljedećih podataka:

- a) Trenutno oko 40% studenata u Hrvatskoj plaća studij. Prosječno vrijeme studiranja do diplome u Hrvatskoj je 7,1 godinu (OECD 2006), a veliki broj hrvatskih studenata nikada ne diplomira. Prema tome već imamo sustav u kojem studenti plaćaju studij, a podaci pokazuju da nije učinkovit.
- b) Istraženi trendovi za razdoblje proteklih 10 godina pokazuju da ne postoje značajne razlike u brzini dolaska do diplome između studenata koji plaćaju i studenata koji ne plaćaju studij (vidi tablicu).

Prosijek trajanja studija na stručnim i sveučilišnim studijima u Hrvatskoj 1996 – 2005*				
tip studija	prosječno trajanje studija u god.			
	1996	2000	2004	2005
stručni studiji				
redoviti	4.7	5.2	5.0	4.8
za osobne potrebe	5.4	5.9	4.6	4.6
sveučilišni studiji				
redoviti	6.5	6.6	6.8	6.6
za osobne potrebe	7.2	6.7	6.6	7.3

* Izvor: DZS

- c) U Hrvatskoj ne postoje kvalitetni podaci o razlozima zbog kojih studenti odustaju od studija, o njihovoj motivaciji i pripremljenosti za studij, te o društveno-ekonomskim karakteristikama uspješnih i manje uspješnih studenata. Analize o razlozima (ne)uspješnosti studiranja čine nužan preduvjet za poboljšanje kvalitete visokoškolskog obrazovanja u Hrvatskoj.

Autori studije: Danijela Dolenc, Iris Marušić, Saša Puzić
Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja, IDIZ
www.idi.hr/cerd